

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1914.

Andra kammaren.

Nr 1.

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde Andra kammaren till lagtima möte här i huvudstaden i den uti Riksdagens hus för kammaren anordnade samlings-salen

torsdagen den 15 januari,

kl. 11 f. m.

§ 1.

Sammanträdet öppnades av representanten för Skaraborgs läns södra valkrets, herr *Persson* i Stallerhult, såsom den till levnadsåren äldste av de ledamöter, vilka de flesta riksdagar bevisat, med följande ord:

Då jag av dem, som bevisat de flesta riksdagarna, är den till levnadsåren äldste, åligger det mig att öppna detta sammanträde.

Jag hälsar samtliga välkomna och önskar, att våra arbeten och beslut må lända till fosterlandets bästa. Med detta förklarar jag detta sammanträde öppnat.

§ 2.

Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat undertecknade att föra protokollet, till dess sekreterare hunnit utses, ävensom att kansli-biträden och vaktbetjäning blivit till erforderligt antal av honom för tillfället antagna; och blevo på framställd proposition dessa åtgärder av kammaren godkända.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren ankomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 13 januari 1914.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de av

Andra kammarens protokoll 1914. Nr 1.

Riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning av riksdagsmanfullmakter, som skulle inför departementschefen verkställas innan årets lagtima riksdag sammanträdde; och infunno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar Olof Jonsson, bankokommissarien R. Norberg och direktören Sven Palme samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar grosshandlaren O. M. Höglund, sekreteraren i patent- och registreringsverket greve G. Lagerbjelke och professorn Gustaf Kobb.

Efter avslutandet av 1913 års lagtima riksdag hade, vad Andra kammaren angår, till justitiedepartementet insänts fullmakter för 4 personer, som, efter avgång bland kammarens för åren 1912—1914 valda ledamöter, vid nya röstsammanräkningar utsetts att inträda i de avgångnas ställe.

Vid granskning av dessa fullmakter lämnades de utan anmärkning.

Protokoll över granskningen jämte förteckning å de riksdagsmän, för vilka fullmakterna utfärdats, skulle tillika med fullmakterna överlämnas till kammaren.

I ämbetet

Steno Stenberg.

Den i protokollet omförmälda förteckningen var av följande lydelse:

Förteckning å de ledamöter av Riksdagens Andra kammare, för vilka fullmakter granskats inför chefen för justitiedepartementet den 13 januari 1914.

Södermanlands läns södra valkrets.

1. Hemmansägaren Gustaf Olsson i Ramsta.

Kronobergs läns östra valkrets.

2. Hemmansägaren Magnus Natanael Johansson i Vestenhaga.

Kristianstads läns sydöstra valkrets.

3. Lantbrukaren J. A. Åkesson i Raskarum.

Örebro läns södra valkrets.

4. Lantbrukaren Gustaf Eklund i Fällersta.

§ 4.

Vid härefter företaget upprop av kammarens ledamöter befunnos samtliga ledamöter närvarande förutom herrar Hildebrand, Lundell, Holmdahl, Tysk och Nydal.

Herr ordföranden meddelade, att herr Hildebrand uti ingången ansökning anhållit, att han, som för vetenskapliga studier för närvarande uppehölle sig i Berlin, måtte erhålla ledighet från riksdagsgörömlen under tre dagar från och med denna dag, att från herrar Holmdahl, Tysk och Nydal inkommit läkarbetyg, utvisande att de på grund av sjukdom ej kunde inställa sig vid riksdagens början, samt att, enligt vad anmält blivit, herr Lundell under uppresan till riksdagen insjuknat, till följd varav han hindrats att tillstädeskomma.

§ 5.

Herr ordföranden tillkännagav, att hans excellens, herr statsministern St a a f f avvaktade budskap om avslutande av uppropet, varefter han ville infinna sig för att meddela kammaren Kungl. Maj:ts beslut angående talman och vice talman i kammaren, samt att ordföranden uppdragit åt herrar Tengdahl och Bengtsson i Kul-len att underrätta hans excellens herr statsministern, att uppropet vore verkställt och kammaren redo att mottaga honom.

§ 6.

Hans excellens herr statsministern inträdde nu samt uppläste Kungl. Maj:ts öppna brev angående förordnande av talman och vice talman i denna kammare, enligt vilket förordnats till talman ledamoten av kammaren för Jämtlands läns södra valkrets herr *Johan Widén* och till vice talman ledamoten av kammaren för Kopparbergs läns norra valkrets herr *Daniel Persson* i Tällberg.

§ 7.

Älderspresidenten överlämnade ordförandeklubban till herr t a l m a n n e n, varefter denne hälsade kammaren med följande tal:

Mina herrar! Då jag på grund av Kungl. Maj:ts nyss upplästa förordnande nu såsom Andra kammarens talman intager denna plats, vända sig mina tankar, och säkerligen väl även Edra, till hägkomsten av den man, vilken näst före mig fullgjort detta uppdrag. Då vi vid förra riksdagens slut åtskildes, efter att hava sett honom ända in i det sista med oförminskad kraft föra talmansklubban, anade väl ingen, att han så snart, så oväntat skulle tagas ifrån oss. Genom det sätt, varpå han fyllde talmannens värv, säkerhet parad med den allra hjärtligaste vänlighet och tillmötesgående mot alla och envar av Riksdagens ledamöter, hade han tillvunnit sig dessas aktning, förtroende och vänskap i en grad, som det säkerligen varit högst få förunnat. Den med tacksamhet förenade saknaden efter honom är stor och skall förvisso länge kännas.

Med tanke på honom och alla de framstående män, vilka före honom hanterat denna klubba, sinnebilden av talmannens myndighet, måste jag givetvis djupt känna ansvaret av att efter dem hava övertagit densamma. Att jag oaktat känslan härav och av min egen

ringa förmåga dock vågat det, beror på den kännedom jag under mina tillryggalagda riksdagsår förvärvat utav det goda kamratförhållande, som alltid rått mellan kammarens ledamöter, och den därur framsprungna vänskap, av vilken även jag rönt talrika prov. Jag hyser nämligen det hoppet, att denna vänskap skall få följa mig även på talmansstolen; och jag grundar därpå en förtröstan, att jag av Eder, mina herrar kammarkamrater, skall få åtnjuta den hjälp i arbetet och det välvilliga överseende, varav jag känner mig i så stort behov.

Vad som dock framför allt inger mig förtröstan, det är vissheten om, att under behandlingen av alla de mycket viktiga frågor, vilka denna riksdag säkerligen skola bliva föremål för vårt arbete, och huru än meningarna därvid må komma att brytas, det dock är för ett gemensamt, högt mål vi alla sträva, nämligen fosterlandets väl.

Gud bevaré vårt älskade fädernesland!

§ 8.

Herr talmannen föredrog ånyo det under § 3 här ovan intagna protokollet, varefter kammaren beslöt att, med godkännande av de däri omförmälda fullmakterna, lägga protokollet till handlingarna.

§ 9.

Kammaren beslöt att lägga Kungl. Maj:ts i § 6 omnämnda brev till handlingarna.

§ 10.

De i § 4 omförmälda sjukbetygen för herrar Holmdahl, Tysk och Nydal, som nu ånyo föredrogos, lades till handlingarna, varjämte det för herr Lundell anmälda förfallet av kammaren godkändes.

Vidare föredrogs åter herr Hildebrands ansökning om ledighet från riksdagsgöromålen, och blev densamma av kammaren bifallen.

§ 11.

Herr talmannen anmälde, att någon ansökning till sekreterarebefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val av sekreterare.

Denna hemställan bifölls av kammaren, varefter det sålunda beslutade valet företogs; och befanns efter valedlarnas öppnande och uppräknig valet hava så utfallit, att till sekreterare utsetts notarien hos överståthållareämbetet, jur. och fil. kandidaten Per Cronvall med 211 eller alla avgivna röster.

Sekreteraren, som härefter på kallelse inställde sig, övertog, efter erhållen kännedom om valets utgång, protokollsföringen.

Allan Cederborg:

Axel Westman.

§ 12.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att vid plenum lördagen den 17 januari företaga val av tre ledamöter att deltaga i talmansöverläggningarna, två ledamöter att hava inseende över Riksdagens kansli, åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning samt tre ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 13.

Till talarplatser för ledamöter, som kunde vilja därav begagna sig, anvisades på herr talmannens förslag de två för ändamålet anordnade, på vardera sidan om talmansbordet befintliga platserna.

§ 14.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid Riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter finge genom kammarens kansli ske efter slutet av kammarens sammanträde denna dag med iakttagande, att de för ledamöterna från Stockholms stad och vart och ett av rikets län avsedda biljetterna utlämnades till Stockholms stads och varje läns äldsta närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Denna hemställan bifölls.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 12,3 e. m.

In fidem
Per Cronvall.